

ELŐFIZETESI AR:

Egész évre . . . 6 korona.
Egyes szám ára 4 fillér.

MEGJELENIK HETENKENT EGYSZER:

szombaton és egyes rendki-
vüli alkalmakkor.

A VÁROS

SZERKESZTŐSÉG:

Városi közlevéltár (városház,
földszint 7. sz. lde küldendők
a kéziratok.

KIADÓHIVATAL:

Városi könyvnyomda-vál-
lalat irodája. lde küldendők
az előfizetési díjak és hirde-
tések.

KÖZIGAZGATÁSI, KOZMŰVELŐDÉSI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Főszerkesztő: VECSEY IMRE. * Felelős szerkesztő: KONCZ AKOS.

Kiadótulajdonos: A VÁROSI KÖNYVNYOMDA-VALLALAT.

Március idusán!

Irta: Koncz Ákos.

Ötvenkilenc év mult el azon nap óta, midőn *Petőfi* kigyult arccal elszavalta *Talpra magyar!*-ját. Az idők változtak, az emberek lelkéből azonban a változott viszonyok nem tudták kioltatni azt a főséges eszmét, mely ötvenkilenc évvel évszázadok sóhajaiból és szenvedéseiből kelt életre...

A szabadság ünnepe volt ötvenkilenc évvel ezelőtt, március 15-ike... A nagy ébredés órája... Felserkenés a mély álomból, mely már-már átment a halálba...

Március idusa!

Szent napja a magyarnak...

Látom álomba merült nemzetemet ébredni... Hallom a nemzetem lelkéről lehulló bilincsek csörgését. Ujra látom zöldülni a szabadság hervadó fáját és népek ereje újra éled a *Talpra magyar!* riadójára...

Árpád örökén megmozdul minden kar... A szabadság üde szellője hősokeket teremt... Az egyesült akarat csodákat művel...

Megszületik a szabad sajtó!...

Szabad lesz a gondolat!...

A lelkiismereti szabadság megszabadul béklyóitól...

Tudatára ébredünk annak a nagy igazságnak, hogy miénk ez az ország... Miénk ez a szent föld, melynek minden porszeme szabadságszerető hősokek hamva... apáink vérrel szerzett szent öröksége...

Ébredezzünk!...

Százados hályog hull le szemünkről. Érezzük, hogy szenvedésünk mértéke betelt... A keserűség kelyhe színültig van...

De ime a bánat és a mélységes nemzeti fájdalom éjszakáját egy féngsugár világítja be... Megszólal a márciusi napok lánglelkű költője és hangos esküt tesz nemzete nevében, hogy hazája nem lesz többé rabmadár, hanem felhőkbe törő, déli napba néző királyi sas...

Esküjét, szavát a nemzet megtartotta...

Megindult a nemzeti fellángolás fáklyájával a Hadak útján elvesztett szabadságát keresni...

Vezérét megtalálta Kossuth Lajosban, Rákóczinak égből kitört lelkében...

És haladtak a dicsőség útján a Golgota felé...

Fegyverbe öltözött a magyar!

Az ifju az oltártól ment a harci tűzbe és még ott égett ajkán könnyező arájának bucsucsókjá, midőn meghalt a szabadságért... A gyermekifju letette könnyeit, gyöngé vállára fegyvert akasztott és elment boldogan, győzni vagy meghalni a hazáért... Az édesanya maga küldte daliás fiát a nemzeti színű lobogó alá, mert hamarabb megrepedt volna a szive, ha gyávának látja gyermekét... A tisztas ősz is eldobta nyugalmát és a szent lelkesedés izmokat nevelt karjaiban... Egy magasztos gondolatban dobbant össze minden magyar szive: Szabadságot teremteni vagy a szabadság romjai alá temetkezni...

Arattuk is a dicsőséget!

Európa, sőt az egész világ szabadságszerető népei megcsodálták harcainkat...

A hatalom diadalaink láttára kétségbeesett...

Északon a szolganépek zsarnokától könyörgött segítségért...

A tulerő alatt leroskadtunk...

Világosnál elsötétült a haza ege...

Arad lett a magyar szabadság Golgotája... Megkezdődött a hóhér munka, a bosszu órái megérkeztek...

A tizenhárom tragikuma halálos álmod hozott a nemzetre... Elvesztettünk mindent...

Sirba dőlt a szabadság...

Azután jöttek a megtorlás napjai, szomorú évei. Bűn volt a hazát szeretni... Aki a szabadságról mert fájdalmas dalokban énekelni, vagy reményvesztetten szólani, azt elnémitotta a golyó, bitó, vagy a börtön. Ezren és ezren menekültek idegenbe... Mi pedig idegenek lettünk a saját hazánkban és a magyar egykori szolgája lett ur a hazán.

Isten azonban nem hagyta elveszni nemzetét. Rabláncái közepett is erőt adott neki a szabadság eszmének megőrzésére... A hamu alatt nem aludt ki a szikra. Teljesedett rajtunk is ama örök igazság, hogy egy nemzetet le lehet ugyan győzni a hatalom durva fegyverével, de vágyát a szabadság iránt megölni nem lehet...

És a magyar kívárta igazainak diadalát...

A felé nyújtott fejedelmi jobbot elfogadta és mélységes fájdalmát, még mindig sajgó sebeit leborította, betakarta a megbocsátás, feledés fátyolával...

Ezt a fátyolt egy angyal segítette szövegetni...

Egy angyal, nemzetünk aranyszívű nagyasszonya, akinek világitó, melegítő életét egy pokoli kéz kioltotta...

És a kibékülés percében elkeztünk dolgozni...

Eltakarítottuk a romokat... Hitünk megerősödött reményünk új zöldet hajtott, birodalmunk fellángol egy jobb jövőben...

Teljesedtek-e reményeink, ne kérdezzük e szent napon... Messze vagyunk még a céltől... És bár külső ellenség nem tör szabadságunk életére, nem vagyunk boldogok... Nem, mert az egyetértés szelleme, az egy célra törekvés szelleme nem tud gyökeret verni lelkünkben... Önmagunknak vagyunk ellenségei, egymásnak kerékkötői... Teljesedik rajtunk a nemzeti átok, hogy együvé nem tart a magyar soha...

Ne is bántsuk a jelent, melyben kevés a viaszgatalás... Maradjunk ma lélekben az ötvenkilenc év előtti március idusánál!...

Ragyogó napja volt ez a honszerelemnek, mert sugarai évtizedek múlva is megmelegítik lelkünket...

Korunk sivárságát, önzését feledjük el e napon... Maradjunk a régi március Veszta lángjánál, ne engedjük azt kialudni, mert ha ez kialszik, nem lesz többé éltető világosságunk. Pedig még szükségünk van a multból fellobogó tűzre, mert messze vagyunk szabadságunk fájának pompázó virágzásától...

Március idusa! Emlékezeted legyen halhatatlan. Bennünk és a benned rejlő őserő vezessen minket a nagy, hatalmas és független Magyarországhoz...

Az Országos Gyermekvédő Liga.

Weszprémy Zoltán Hajdu vármegye és Debrecen sz. kir. város főispánja a következő lelkes hangú felhívást intézte városunk minden szépért és nemzetére áldozni tudó közönségéhez:

21. évsz. Hajdu vármegye és Debrecen sz. kir. város főispánjától
1907.

Az Országos Gyermekvédő Liga rövid fennállása óta a gyermekvédelem kérdéseiben olyan tevékenységet fejtett ki, hogy úgy a társadalom, mint a kormány bizalmát és jóakaratu támogatását a legteljesebb mértékben megnyerte.

A Gyermekvédő Liga kitaposott ösvények helyett új utakat tört, hogy megközelítse az áldozatkész jó emberek szívét és teljesen eltért a jótékony egyesületeknek attól a módszerétől, hogy évi szükségletüket az egyesületi tagok tagsági díjaiból fedezzék. Nem koldul, nem zaklat senkit és bevételi forrásul nem akar meghonosítani mást, mint az országos gyermek-nap intézményét. El akarja érni azt, hogy minden esztendőben egyszer egy napon mindenki gondoljon a szegény elhagyott gyermekekre, hogy ezen egy nap legyen a gyermekek napja, melyen mindenki a maga feleslegéből juttasson az elhagyott gyermekek részére néhány fillért.

Igazán csak filléreket kér a Liga, mert tudja azt, hogy a társadalom vállaira oly terhek nehezednek, melyeknek viselésére alig képes. De éppen az által, hogy filléreket kér, megnyerheti magának a társadalom azon rétegeit, azokat a milliokat, akik jótékonyági vagy gyermekvédelmi célokra ezideig nem adakoztak semmit.

A Gyermekvédő Liga, melyet országunk nagyjai, társadalmi életünk kiválóságai alakítottak meg, nem oly egyesület, mely tagsági díjat szed, hanem az egész társadalomnak, egyeseknek és egyesületeknek egy célra való tömörülése, mely első sorban egy akkora országos gyermekvédő alapot akar teremteni, hogy annak kamatjövendelméből a társadalmi gyermekvédelem összes anyagi szükségletei fedezhetők legyenek.

Ezen cél megvalósítására a Liga minden évben megtartja az ugynevezett gyermek-napot.

Ezen a napon a kereskedők, iparosok, munkások, lelkészek, ügyvédek, orvosok, gazdák, tisztviselők, katonák; vendéglők, kávéházak, mindeuamü vállalatok tulajdonosai, szóval mindenféle állású és foglalkozású egyének önként kötelezik magukat arra, hogy ezen egy napi bevételöknek tetszés szerinti hányadát a gyermekvédő-alap javára befizetik, ami által belépnek a Ligába.

A Liga a mult évben a gyermek-napot május 26-án a fővároson kívül 47 városban tartotta meg, most pedig célja az, hogy az idei gyermek-nap, mely április 2-án és 3-án lesz, lehetőleg minden nagyobb városban, sőt lehetőleg minden nagyobb és népesebb községben tartassék meg.

Az Országos Gyermekvédő Liga, alapszabályainak s céljait részlegesen ismertető füzetének megküldése mellett megkeresett s felkért, hogy a vezetésemre bízott két törvényhatóságban a Liga érdekeit szolgáló bizottságok szervezésének munkálatait vegyem kezembe, másrésről, hogy a város és községi hatóságok útján a társadalom érdeklődését az április 2-ik és 3-ik napjain tartandó gyermek-nap iránt felébreszteni igyekezzem, a nagymélt. m. kir. Belügy-miniszter ur pedig 10,381/1907. számú körrendeletében a Liga kérését figyelembe legmelegebben ajánlva felhívott, hogy azt a legmesszebb menő támogatásban részesítsem s intézkedésemről jelentést tegyek.

Tekintve, hogy a Liga eddigi működésével is már bizonyította, hogy a gyermekvédelemnek hathatós előmozdítója s ott, hol az állam keze törvény és szabály által, de az anyagiak hiánya miatt is meg van kötve az elhagyottá nem nyilvánítható, de segélyre vagy nevelésre szorult szegény gyermekek ügyének felkarolásánál hézagpótló kise-

gító intézmény; tekintve továbbá, hogy a Gyermekvédő Liga működése a községek terhén is enyhít, mert azok az elhagyott gyermekek, akiket védelmébe vesz, hét éves korukon felül sem esnek a községek terhére; a Liga céljainak buzgó támogatását a városok és községek részéről már ez is indokolja.

A Liga felkérése s a nagymélt. m. kir. Belügyminiszter ur meleg ajánlása alapján f. hó 13-án d. u. 4 órakor Debrecenben, a városháza nagytermében, a Liga érdekeit támogató helyi bizottság megalakítása céljából értekezletet kívánok tartani, amelyre Debrecen sz. kir. városnak a minden szépért és nemesért buzgó hölgyeit és urait ezenel tisztelettel meghívom.

A vármegye rendezett tanácsu városainak polgármestereit, a járási főszolgabíró urakat s a nagyközségek tisztelt Előjáróit pedig felkérem, hogy amennyiben az országos gyermek-nap erkölcsi és anyagi érdeke feltétlenül megkívánja, hogy minél több város és község vegyen részt a nagy társadalmi munkában, hatóságuk területén szervezzenek bizottságokat s ezen bizottságok a Liga érdekeit támogassák s ha ezen helyi bizottságok gyermek-napot kívánnak rendezni: forduljanak a Liga központi irodájához (Budapest, VI., Bulyovszky-u. 23.), ahonnan az utbaigazításokat és a szükséges gyermeknap nyomtatványokat megkapják. Polgármester és főszolgabíró uraktól, valamint a községek tisztelt előjáróitól intézkedéseikről jelentést kívánok, miután az eredményről nekem is jelentést kell tennem.

Buzgó agitálást kérek mindenkitől, hogy e szép eszme, a nemes cél megvalósuljon.

Debrecen, 1907 március 7.

Weszprémy Zoltán,
főispán.

Uj irányban!

Erős munkálkodás indult meg és folyik lankadatlanul, hogy új irányt, új utakat mutasson a kitűzött célja felé haladó magyarságnak. A kezdet nehéz, sok hibából kell gyógyulnunk. Első sorban pedig arra kell törekednünk, hogy a közfelfogásban gyökeret verjen, hogy csakis a munka nemesít. Miért?

Mert mi nem tudunk és nem is akarunk dolgozni. Nálunk az üzleti vállalkozás még nem tud lelkesíteni, nálunk a közgazdasági, a gyakorlati foglalkozás még nem szerezte meg azt a polgárjogot, melyet a nyugat államaiban élvez s amely ma már a nyugati államok lüktető élete. Angolországban a legfelső társadalmi osztály férfitagjai nem röstelnek az üzleti pályákon működni s nálunk még a középosztály is csak akkor adja gyermekét a kereskedelmi, ipari és mezőgazdasági pályákra, ha annyira rosszul tanul, hogy felfogása szerint az egyetlen üdvözítő jogi pályát nem végezheti, — szóval — ha ostoba.

Itt a sarkalatos hiba. Nálunk a főuraknak nincs arra szükségük, hogy a gyakorlati pályákon keressék boldogulásukat. Magyarországon a főurak és a nép erősek, de gyöngé a középosztály, a gerinc. Ezt elgyengítette az a körülmény, hogy ősi tradíciójánál fogva nem volt képes — és még ma sem képes — beleilleszkedni annak a nagyfokú közgazdasági haladásnak a keretébe, mely az egész kultúrtilagot mozgatja.

A földbirtokát lassan elvesztő középosztályunk az, mely uri voltából sehogysem képes kivetkőzni; a helyett, hogy akkor, amikor az ősi rög kicsuszik lába alól, fölke-

resné a jövedelmező, de vaskitartást igénylő praktikus pályákat, továbbra is tanulja a jogot s a gentri gyermekekből lett hivatalnokok előzőnlük az összes közpályákat s ebből kifolyólag megteremtődött az új középosztály, a predikátummal bíró, uri hajlamokhoz, ősi hagyományokhoz melegen ragaszkodó hivatalnokok. Ez az új osztály még ma is, amikor új áramlatok veszik körül s a mikor a megélhetési viszonyok oly végtelenül nehezek, úgy gondolkozik, mint Jókai egyik regényének a hőse — teljesen tönkrement birtokos, akinek udvarán már szinte pergett a dob, de uri passzióiról s a semmittevésről lemondani nem akar: „Mert a holdnak akkor is fényleni kell, ha teljesen fogytán van s vékony sarlójából a hegy csucsa mögöl csak a hegye látszik“. Hát ez az. Amikor a fogyó holdnak finom sarlója a hegy orma fölött lebeg, e földön sötét, mély árnyak terülnek el.

Ezekbe a nehéz árnyakba kell nekünk világosságot vinni, bele kell a munka szeretetének fáklyáját állítanunk, hogy a nemzet gerince a saját és a nemzet javára megerősödjék. Ki kell a köztudatból azt a fölfogást irtanunk, hogy a magyarnak nincs hajlama a gyakorlati és ipari foglalkozáshoz s ki kell a következetes rászoktatással véréből a keletre magával hozott tunyaságot irtani s nemcsak azt, de azt a gögös felsőbbbségi érzetet is, melyet a lóháton honfoglaló eleinktől kaptunk örökül.

Sok a tenni való.

Máról-holnapra a társadalomnak egy nagy rétegét a szélesre kitaposott ösvényről kimozdítani nem lehet, valamint az egész közéletnek sem lehet egyszere új irányt szabni. A nemzeti kormány azonban iparfejlesztő programja keretébe fölvette a szubvencionálást is, hogy idegenből csaljjon hozzánk iparunkat megteremtő, szakképzett, komolyan munkálkodó uri elemet. Reméljük, hogy az idegen elem, amely segédkezni fog iparunk megteremtésében, átalakító, serkentő hatással lesz a mi középosztályunk, de egész társadalmunk káros, vétkes fölfogására is.

Gyermekeinknek az összes iskolákban állandóan kellene azt az ígét hallaniok, hogy a közgazdasági kérdések teljes áttérése és a komoly munkálkodás a lényeg, hogy a gyakorlati pályákhoz immár oly emberi kvalitások kellenek, mint a tudományos pályákhoz, hogy a haladás és a praktikus munka emberei épen olyan eszmények, mint a hősköltemények hősei. Csak ha ifjúságunk tanítóinak ajkáról — a meggyőződés és a lelkesedés meleg hangján — fogja ezeket az ígétet hallani, csak akkor fog egész társadalmunk felfogása az új irány szellemében megváltozni s a mostani avult közszellem a modern, egészséges közszellemnek helyet adni, mely az ernyedetlen munka és a takarékoság jegyében áll és amely szégyelni, röstelni fogja a dologtalanságot és tunyaságot.

Ideje lenne iskoláink falait is megdöngetni, hogy takarodjék azokból a régi, avult fölfogás, mely a gyermekekből csak az egyetemi pályák felé törtető ifjúságot igyekezik nevelni, s adjon helyet a modern szellemnek, mely fönnen hirdeti, hogy a gyakorlati munka nem taszítja le az embert az uri polcra, de ellenkezőleg, még magasabbra emeli.

Nálunk is érvényesülni kellene annak a kitűnő amerikai fölfogásnak, hogy a gyermekek gondos nevelése és tanítása a jövő nemzedékek boldogulásának, valamint a nemzetek és társadalmak emelkedésének veti meg az alapját.

Debrecen város régi bünkrónikája

1547. évben. Bursipán Boldizsár fogadalmat tett, hogy ezentul nem részegeskedik. Miután azonban fogadalmát meg nem tartotta, felakasztatott.
1550. évben. Szatmári Mengh Balázs leszólta a bírót, a magisztrátust és a város tisztségét, ha még egyszer ilyeneket cselekszik, nyelve vonatassék ki.
1550. évben. Homoki Mihály arra kéri a magisztrátust, hogy leányát erkölcsstelen magaviselete miatt fejeztesse le. Nincs nyoma annak, hogy végrehajtott-e az ítélet, illetve kérelem.
1550. évben. Nagy Zsigmond nem kívánja Piroska nevű feleségét halállal büntetni, a magisztrátus, az akkori idők szokása szerint, az asszonyt megvesszőzteti. Ugyancsak ez a sors érte a Nagy Zsigmond szolgálóját, mivel kezére játszott a bűnös asszonynak. A szolgák azonkívül kitiltattak a városból örökre.
1552. évben. Császár Lőrinc részeg állapotában több tisztes debreceni asszonyt megsértett iztelen szavakkal ócsárolván őket, miért is 12 napig nyilvános fakalodába zárattott.
1552. évben. Erszéngyártó Mihályné kijelenti a magisztrátus előtt, hogy férjének gyilkosa, Szabó Imre vérdíj fejében neki 50 forintot fizetett, nem lévén eszerint többé joga sem szóval, sem tettel ezen bűnét szemére hányni.
1553. évben. Ilyss Antal fogadalmat tesz, hogy többé nem fogja gyalázatos szavakkal illetni a debreceni matrónákat, ha ezt teszi, minden előzetes eljárás nélkül ütessék le feje.
1566. évben. A debreceni concionátort Lukács presbitert a szolgálója csunya bűnnel vádolta. Mivel bebizonyosodott, hogy a leány bosszúból vallott, halálra ítéltetett. A jámbor pap azonban addig könyörgött, míg a rágalmazó kegyelmet kapott.
1566. évben. Borbély Benedek házasságtörő asszonyával halállal büntettetett.
1571. évben. Helén nevű leányzó a város hajduival illetlenül viselkedvén, feje leüttetett. Felső ruháit a város cselédei, alsó ruháit és saruit a hóhér kapta.
1575. évben. Keszi Ferenc, Derecskei Nagy Ferenc házában tolvajláson kaptott, akasztófára ítéltetett.
1576. évben. Dékán Jánost három gonosz ember, névszerint György, Boldizsár és Ferenc megölték, tehát fejük vétetett.
1586. évben. Sólyom Mihály több rendbeli lopásért felakasztatott.
1586. évben Szabó Baláznét büne miatt a magisztrátus 12 esztendeig a városból kitiltja.
1597. évben. Mivel Tóth János és Deák Katalin orosz pap által esketteték meg magukat, nem szabad nekik a városban lakni és ha visszajönnek, fejük vétetik.
1597. évben. Szecey György fiskális kezét emelt Mészáros Benedek főbíróra. Fejvesztésre ítéltetett, de főbíró uram kérésére kegyelmet kapott.
1608. évben. Vásárhelyi János Diák Biró Mihálynak házában a pitvarban ülő tisztes asszonyokat meg-

verte és mikor Biró Mihály segítségért ment, utána szaladt és úgy vágta agyon, hogy azon órában meghalt. Előbb levágta kezét a hóhér, azután fejét ütötte le.

1608. évben. Tankó Tamás lopott, nyársba vonatott
1608. évben. Szily Gáspár embert ölt, nyársba huzták.
1618. évben. Konkoly Imréné gyermekét megrekkesztette, elevenen eltemettetett.
1626. évben. Hegedüs Péter ezüst poharat lopván, a városról örökre kitiltatott.
1626. évben. Szabó János, Szabó András és Vasas Miklós lopásért 200 forint váltságdíjat fizetnek.
1626. évben. Nyirő János özvegyét Chire András lefogta és kirabolta. Ezen hallatlan bűneért halhatlan büntetést érdemel. Előbb kerékbe töretik keze-lába, azután égő akasztófára akasztatik.
1626. évben. Tarczai György és testvére, aki férjét elémésztette, buntettetnek. György kinoztassék meg, Erzsébet pedig megégetendő.
1627. évben. Kerekes Mihályt felakasztották, mivel hét tanu egyezőleg vallotta, hogy ökröt lopott.
1627. évben. Nagy János özvegye méregkeverés és kuruzslás miatt elevenen megégettetett.
1627. évben. Banki Katalin házasságtörés miatt kerékre kötötték.
1627. évben. Mivel Hires Ferencné asszony létére lóra ült és hajdu módra üvöltött, hujogott, lövöldözött és nyargalódzott, vasárnap a prédikáció végéig kalodába tétetik.
1627. évben. Deák János vagabundus gyilkosságért lófarkon meghurcoltatott.

(Folytatjuk.)

Körrendelet.

6920. B. M. számú körrendelet.
11/1907.

A közigazgatási tisztviselők által ajándékok netáni elfogadása.

Valamennyi törvényhatóságnak.

Az országgyűlés képviselőházában kérdés tárgyává tétetett: vajjon Bihar vármegye közigazgatási bizottsága által elvként kimondott ajándék elfogadás szabadsága a többi törvényhatóságokban a közigazgatási tisztviselőknél szokásban van-e?

Miként azt a képviselőházban is kijelentettem, azon álláspont, hogy a közigazgatási tisztviselőnek szabad ajándékot elfogadnia, ellenkezik a közigazgatás kötelezettségével, a törvénybe és közérdek kívánalmaiba ütközik s megingatja a közigazgatási tisztviselők pártatlanságába vetett, magasabb állami érdekek szempontjából is feltétlenül megkívánható bizalmat.

A közigazgatás tisztviselője ugyanis bírói teendőt is végez, minélfogva nemcsak függetlennek és részrehajlatlanoknak kell lennie, hanem függetlenségét és részrehajlatlanságát a legkisebb gyanutól is szigoruan meg kell óvnia; mert ha anyagi érdekeltsége a külső látszat szerint függő helyzetbe hozza egyesesektől s alkalmat nyújt arra a feltevésre, hogy hivatalos eljárásában, intézkedéseiben nem a tárgyilagos pártatlan igazság, de egyesekkel szemben anyagi előnyökért gyakorolt kedvezés vezet, akkor a jogkereső felekben megrendül az állam rendjébe és közigazgatás tisztaságába vetett bizalom s a hatóság iránti bizalmatlanság elégedetlen és az államra nézve veszélyes elemeket teremt.

Mint hogy az államrendnek az igazgatással és jogszolgáltatással foglalkozó köztisztviselők független és pártatlan eljárásába helyezett feltétlen bizalom és tiszteletképezi egyik lényeges támaszát és biztosítékát: felhívom a közönséget, hogy éber és hatékony felügyeletet és ellenőrzést gyakoroljon a felett, hogy a közigazgatási tisztviselők ebbeli minőségükben magánfelek által nyújtott ajándékoknak vagy bármily című anyagi előnyöknek és kedvezményeknek már az előadott köztekintetelnél fogva sem tűrhető és megengedhetlen elfogadásától feltétlenül tartózkodjanak.

Ahol egyes tisztviselők részéről ezzel ellenkező jelenségeket tapasztalna, azokat szigorú vizsgálat tárgyává tegye és az e részben vétkesnek talált tisztviselőkkel szemben a törvény szigorával járjon el.

Budapesten, 1907. évi január hó 17-én.

Andrássy s. k.

Országos gyermeknap.

Az országos Gyermekvédő Liga megalakulása városunkban.

Diszes és előkelő közönség töltötte meg szerdán délután a városháza közgyűlési termét, hogy jelen legyen az országos gyermekvédő Liga debreceni fiókjának alakuló értekezletén, amelyet a minden szépért, jóért példásan lelkesülő Wespri Zoltán főispán hívott egybe.

Igen szép beszédben ismertette a főispán a jövő nemzedék védelmére alakult Liga nemes törekvéseit. Tömérdek az elzúllott gyermek. Alig cseperedett fel, már is kikerül az utcára, a bűn útjára téved és börtönvirág lesz belőle.

Nem a szülői szeretet hiánya miatt jut sok szegény gyermek a züllés útjára, hiszen a földhöz ragadt koldus is szereti gyermekét. Sokszor a nehéz és egyre nehező megélhetési viszonyok is hozzájárulnak a gyermekek elzüllesztéséhez. A szülők munkába vannak és míg a mindennapi kenyérért dolgoznak, nem érnek rá vigyázni a gyermekekre.

Az állam az elhagyott gyermekek védelméről már gondoskodott valahogy, de nemcsak azok az elhagyottak, akiket a hatóság nyilvánít annak, hanem sok százezerrel több. Ezeket akarja a Liga védelmébe venni. Már 27,000 gyermekről gondoskodott a Liga, de még sok a teendő. A társadalomnak a kötelessége és feladata meggátolni a százezrekre rugó, hivatalosan elhagyatottak nem nyilvánított gyermekek. E célból a Liga országos gyermekvédelmi alapot óhajt létesíteni, amelyből a nagy cél anyagi szükségletét fedezhesse. A befolyó jövedelem negyed részét a rögtöni szükséglet fedezésére fordítja, a többit pedig tőkésíti. A főispán szavai nagy hatást keltettek és a Liga fiókja nyomban megalakult. Az értekezleten jelen voltak Wespri Zoltán főispán elnökle alatt:

Wespri Zoltánné, Fauszt Elekné, Kaszanyitzky Andorné, Varga Elemérné, Várgáné Dalmy Teréz, Potorán Istvánné, Koncz Ákosné, Fráter Erzsébet, Szántó Győzőné, Székely Ferencné, Sesztina Jenőné, Karai Sándorné, Fazekas Sándorné, dr. Szücs Gézáné, Somogyi Pálné, dr. Galánffy Jánosné, Szávay Gyuláné, Öreg Beláné, Varga Károlyné, Szücs Gézáné, Balkányi Miklósné, Popper Alajosné, özv. Berger Vilmosné, Bészler Károlyné, dr. Tüdös Kálmánné, Tóth Beláné, dr. Varga Lajosné.

Kovács József polgármester, dr. Galánffy János, dr. Losonczy Álmos, dr. Burger Péter, dr. Derekassy István, dr. Kenézy Gyula, K. Tóth Kálmán, Grósz Nagy Ferenc, Békés Lajos, dr. Peczkó Ernő, Bészler Károly, dr. Fejér Ferenc, Somogyi Pál, Karai Sándor, Kertész István, Varga Elemér, Csath Zsigmond, Uhlarik Béla, Csanak János és József, Berger Mór, dr. Sz. Szabó László, Koncz Ákos, Kozma László, Kuthi Zsigmond, Lőfkovits Arthur, dr. Balkányi Miklós, Végh Gyula, dr. Berger Andor és Hauer Bertalan.

Már délután 3 órakor gyülekeztek a meghívottak a városházán, de az értekezletet csak 4 óra után nyitotta meg a főispán.

Az elnöklő Wespri Zoltán főispán ismertette az elhagyott gyermekek védelmére alakult Liga céljait; a Liga alapot akar teremteni, amely elegendő legyen arra, hogy ne csak 27,000, hanem százezrekre menő elhagyott gyermekek mentessék meg az elzüllesztéstől. Kérde, akarják-e a jelenlevők megalakítani a Liga helyi szervezetét. (Élvezés.) Ajánlja a szűkebb körű bizottságba dr. Kenézy Gyulát, gróf Degenfeld József, Kovács József polgármestert, Oláh Károly, tanácsnokot, dr. Balkányi Miklóst, a jegyzői tisztre Koncz Ákos tb. tanácsnokot kéri fel. A bizottság elnökéül Wespri Zoltánt választotta meg az értekezlet dr. Balkányi Miklós indítványára Kuti Zsigmond igazgatótanító a szűkebb körű bizottságba ajánlja Kozma László árvaházi igazgatót, dr. Tüdös Kálmán városi és dr. Somogyi Álmos megyei tisztii főorvosokat és a debreceni lelkészi kar tagjait. Fauszt Elekné indítványozza, alakuljon meg a hölgy bizottság is a főispánné elnökletével, mert már közel az országos gyermeknap ideje, április 2. és 3. napja.

Az elnöklő főispán ezután megköszönte a hölgyek érdeklődését és ígérte, hogy a hölgybizottságot, mihelyt a Liga szervezésével a kiküldött bizottság elkészül, nyomban megalakítják. Ezután megköszönvén az érdeklődést, az értekezletet berekesztette.

Hirek.

— A főispán betegsége. *Wespri Zoltán*, Hajdúvármegye és Debrecen sz. kir. város főispánja, mint benső részvétellel értesülünk, ismét gyöngéledik erős meghülés következtében. Emiatt a mai napra hirdetett számonkérő szék sem lesz megtartva.

— Bizottsági tagok választása. Tegnap folyt le a hatvan utcai bizottsági tagok választása. Bizottsági tagok lettek: Szilágyi Bálint 295, Mike Ferenc 293. Szatmári Ferenc 290, Balogh Ferenc 289, Polgári József 284, Sarkadi Ferenc 233, Nagy Pál 271 és Kovács Lajos 268 szavazattal.

— Müpártoló egylet közgyűlését április hónap 7-én délelőtt 11 órakor tartja meg a városháza nagy termében.

— A debreceni helyivasut március 23-án tartja közgyűlését a kereskedelmi iskola disztermében.

— A villamos-telep gépészmérnöke. A világitási bizottság f. hó 14-én tartott ülésében alapos elbírálás alá vevén a villamos-telep gépészmérnöki állásra beérkezett pályázatokat, egyhangulag azt határozta, hogy ezen állásra a városi tanácsnak *Alberte Raymund* lévai gépészmérnököt ajánlja. A tanács legközelebb határoz ez ügyben.

— Jövahagyás. A városi közgyűlés néhány hónappal ezelőtt elhatározta, hogy drágasági pótlékban részesíti a 2400 koronán felül fizetésű tisztviselőket is. A belügyminiszter most ezen határozatot jövahagyta.

— A polgármester jobban van. Kovács József polgármester, ki az elmúlt héten erős meghülés következtében beteg volt, már teljesen felgyógyul és mjudnyájunk zajos örömeire átvette a város ügyeinek vezetését.

— Uj postahivatal. A nagyváradi posta- és táviró igazgatóság tudatja velünk, hogy az ideiglenesen megszüntetett Debrecen 2. számú postai gyűjtőhelyet Debrecen sz. kir. városban a Miklós utca 1. sz. házban özv. Soós Albertné szül. Murakózy Lina postagyűjtő kezelésében 1907. március hó 16-án újra életbeléptette. A postai gyűjtőhely a gyűjtőhelyekre előirt teljes szolgálattal fog működni.

— A mesterutcai gyógyszertár. Leleszi Kovách Nándor gyógyszerész, kinek a belügyminiszter a mesterutca nyugati végén gyógyszertár jogot adományozott, azon kéréssel fordul a belügyminiszterhez, engedje meg a felállítandó gyógyszertárának beljebb hozatalát. A belügyminiszter a kérelmet nem teljesítette.

— **A debreceni főispánok képe.** Debrecen sz. kir. város már régebben elhatározta, hogy megfesteti volt főispánjainak arcképét. A munkát Rajzó Miklós festőművész vállalta el és művészi ecsetjével pompásan oldotta meg feladatát. Patay András, Silye Gábor, Miskolczy Lajos, Degentfeld Schomburg József gróf, Puky Gyula és Domahidy Elemér volt főispánok arcképei készen vannak. Az arcképeket a nagyterem renoválása után a közgyűlési teremben helyezik el.

— **Halálozás.** Jóna István, Debrecen sz. kir. város törvényhatósági bizottsági tagja, földbirtokos, városunk egyik modern gondolkodású polgára a napokban elhunyt. Temegetése nagy részvét mellett ment végbe.

— **Eskütétel.** Lösch István nyugalmazott százados, kit a belügyminiszter a napokban nevezett ki anyakönyvvezető helyettesé, hétfőn tette le az esküt a tanács színe előtt.

— **Meghívó.** A Debreceni Tisztviselők Önszegélyző Egyesülete, mint Szövetkezet XXVII. közgyűlését 1907. március 24-ikén, délelőtt 1/2 11 órakor tartja meg a „Jogász és Tisztviselő Kör”-nek gróf Degenfeld-tér 2-ik szám alatt levő helyiségében. Ezen kitűnően vezetett szövetkezet mérlegéből közöljük a következőket: *Vagyron pénzkészlet* 2541 98 fillér, *hosszu előlegekben* 25,668 89 fillér *rövid előlegekben* 3771 58 fillér *ruhában* 1723 71 fillér *sorsjegyben* 53 kor. *Összesen* 31,218 18 fillér. *Előlegezett pénzköltségek* 81 38 fillér, *per alatt levő kétes kövelelések* 2238 kor. 54 fillér; *értékpapirokban*: 400 kor., *biztosítási díjelőlegekben* 8 kor. 58 fill. *Összesen*: 36,488 korona 66 fillér. — *Teher*: Befizetett alaprészek: 26,777 kor. 86 fill. *Tartalékok Töketartalék-állomány* 1905 dec. 31.: 3702 kor. 06 fill.; *leírás* közgyűlési határozat alapján 134 45 fill. *összesen* 3567 61 fill.; ennek 4%-os *kamata* 1906. évről 142 70 fill., *fel nem vett osztalékok* 1905. évről 82 73 fill.; 5%-os 1906. évi *liszta hasznóból*: 67 05 fill.; *beruházási jutalék* 96 07 fill.; *kétes követelések tartaléka* 2593 48 fill.; *összesen*: 6550 kor. 63 fill.

Alapok: Segélyalap-állomány 1905 dec. 31-én 536 28 f. *Kiadott segélyre* 245 kor.; *összesen* 285 kor. 28 f.; ennek 4% *kamata* 1906. évről 11 kor. 41 fill.; *Kövesdy János segélyalapkamata* 1906. évről 32 kor. 72 fill.; 5% *1906. évi hasznóból* 67 05 f. *Kövesdy János segélyalap* 810 kor.; *márka jegy alap* 30 66 f.; *összesen* 1237 kor. 12 fill. *Atmeneti tételek*: kifizetetlen igazgatási költség 1906. évről 684 kor. *Eredmény. Athozatal* 1905. évről 32 kor. 11 fill.; *1906. évi nyereség* 1206 94 fill. *Összesen* 1259 kor. 05 fill. *Összesen* 36,488 kor. 66 fillér. A szépen működő szövetkezet közgyűléséről szintén meg fogunk emlékezni.

— **Március 15-ike nemzeti ünnep.** A székes főváros március 14-én tartott közgyűlésében a budai demokratá párt indítványt terjesztett be, hogy a törvényhatóság feliratban kérje az országgyűléstől március 15-ét nemzeti ünneppé való avatását.

— **Házépítő szövetkezet.** A püspökladányi munkások javára Kirs Ferenc állami ev. ref. lelkész házépítő szövetkezetet létesített. A földmivelési miniszter ezen szövetkezetet, most állami támogatásban részesítette.

— **Az utcai botrányok.** Ismételten felhívjuk a főkapitány ur figyelmét az utcai botrányos állapotok megszüntetésére, különösen pedig az utcán hallható káromkodó és trágár beszédek korlátozására. Sehol sem hallani oly elvetemült lelkekre valló Istenkáromlásokat, mint nálunk. Valóságos lelki epidémia ez népünknel, melyet minden eszközzel irtani kell. Mi azt hisszük, hogy szigorú intézkedések behozatalával meg lehetne tisztítani városunkat az utcai szeméttől.

— **Thaly Kálmán diszpolgársága.** Nagykuncarcag városa Thaly Kálmánt, Rákóczi és bujdosó hamvainak hazahozatala körül kifejtett érdemei elismerésül diszpolgárává választotta. Az erről szóló díszes oklevelet e héten nyújtotta át Thaly Kálmánnak egy küldöttség Papp Elek képviselő vezetésével. Thaly Kálmán meghatottan köszönte meg a kiüntetését.

— **A temesvári kiállítás megnyitása.** Temesvárról jelentik, hogy a Temesvári Országos Házipar és Műkedvelő

Kiállítás megnyitása nagyszabású ünnepély keretében folyt le. Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter képviselőjében Szűry János dr. minisztert tanácsos, az iparfejlesztési osztály főnöke; Darányi Ignác dr. földmivelésügyi miniszter képviselőjében pedig Balogh Vilmos államtitkár vettek részt a megnyitáson. Telbisz Károly udv. tan. polgármester felkérésére Kabdó Gergelyné, főispán neje, kiállítási társelnök nyitotta meg a kiállítást, mire Balogh Vilmos államtitkár tartott beszédet. Az ünnepélyes aktus után Bodor Antal dr. a kiállítás szervezője kalauzolta végig a kormány képviselőit a kiállítási helyiségekben. A rendezőség a kormány képviselőinek és a vendégeknek tiszteletére délben ebédet adott. A kiállítás március 24-ig marad nyitva.

— **A zsinat és Sass Béla.** A múlt hét elején nyílt meg a református országos zsinat hetedik ülészsaka a fővárosban, Antal Gábor püspök és báró Bánffy Dezső főgondnok elnöklésével. Az ülésen báró Bánffy Dezső szép beszéd kíséretében nyújtotta át Sass Béla zsinati főjegyzőnek, a debreceni főiskola kiváló tanárának, királyi megbízásra a legfelsőbb elismerés jelét, a harmadosztályú vaskoronarendet, amelyet a zsinati tagok lelkes éljenzése közben tűzött fel.

— **Ülés a Csokonai-körben.** A Csokonai-kör választmánya tegnap este a Csokonai-házban Géressy Kálmán főigazgató elnöklése alatt ülést tartott, amelyen az elnök indítványára elhatározták, hogy Thaly Kálmán írói munkásságáért üdvözlik. Indítványozni fogja a választmány a közgyűlésnek, hogy az ősz kuruc képviselőt a kör tiszteletbeli tagjává válassza. A Diószeghi-Fazekas ünnepet — közbejött akadályok miatt — májusról szeptemberre halasztják. — A Telegdi-Kovács pályadíj odaitélésére a választmány bizottságot küldött ki, amely záros határidőn belül jelentést tesz a pályamunkákról.

— **A jog- és pénzügyi-bizottság ülése.** A jog- és pénzügyi bizottság f. hó 13-ikán ülést tartott Vecsey Imre főjegyző elnöklésével. A bizottság az 50,000 korona póthitelt favágásra megszavazta és elhatározta, hogy a közgyűlésnek javasolni fogja a városi fa árának fölemelését oly módon, hogy az I. o. botfát 1 kor., a II. o. botfát 2 kor., a hasított tölgyfa árát 3 koronával és a kompetencia fa árát ölenként 2 koronával emeli. A bizottság az urkocsis egyesület június havi versenyére 1000 koronát szavazott meg.

Szerkesztői üzenetek.

Nyáraló. A városi tanács múlt évben azon határozatot hozta, hogy a jövőben a nagyerdei nyáralókat nyilvános verseny útján adja ki. Miután pedig a Tanácsnak nem lehet semmi oka ezen határozatának megváltoztatására, valószínű, sőt majdnem bizonyos, hogy ezen határozatát végre is fogja az idén hajtani. És ez igazságos is, mert azok nemcsak a városi villák jóvedelmességét fokozza, de az ugynevezett képzelt jogokat is ledönti. Ha a város egyéb bérleteire árlejtést hirdet, miért ne tenné ezt a nagyerdei nyáralóknál. Abban azonban igazat adunk önnek, hogy a nagyerdei nyári lakokra ráférne már a gyökeres javítás, mert mai állapotukban, különösen az emeleti részek tűzveszélyesek elannyira, hogy ha például a padláson tűz ütne ki, a menekülés majdnem lehetetlen volna. Egyéb hiányai is vannak a nyári lakoknak, ezeken azonban kész szívet fog segíteni a városi tanács, legalább ezt bizonyítja a ugyancsak a múlt évben hozott végzése, melyben felhívja a mérnöki hivatalt, hogy tegyen előterjesztést a nagyerdei nyári lakok helyrehozatalára. A mérnöki hivatal ide vonatkozó jelentését március 15-ére fogja a tanács elé terjeszteni.

Tisztviselő. Nem rajtunk mult a dolog. A bizottság még nem készült el munkálatával. Amint készen lesz, azonnal közöljük.

Részvényes. Óhaját teljesítettük és a kívánt három példányt becses címére elküldöttük. A másik pénzintézettről is meg fogunk annak idején emlékezni.

Hisztorikus. A kért könyv pünkösztkor fog megjelenni.

K. S. Helyben. Az ügyet a tanács most tanulmányozza.

Jászkürt szerk. Jászberény. A kéziratot elküldtem, a másik március 20-án ott lesz.

Anonymus. Névtelenül beküldött cikkelyeket csak az esetben közlünk, ha a cikkely írója nevét velünk tudatja. Ezt a jelen esetben annyival is inkább kérjük, mivel a cikkelyben súlyos vádak vannak összehordva. Ha óhajátunkat nem teljesíti, a cikkelyt rendelkezésére bocsátjuk.

Bilkei Papp Mihály. Ózd. Levelét megkaptuk, a választ elküldtük.